

Activiteiten van het Dagelijks Leven in diabeteszorg

Het koninklijk besluit werd gepubliceerd op 8 maart 2024 en gaat op 18 maart 2024 in voege.

Update: 18 maart 2024

Hoe kwam deze wetgeving tot stand?

Het koninklijk besluit over de Activiteiten van het Dagelijks Leven (ADL) vult de regelgeving over bekwame helpers aan. Sommige eenvoudige verpleegkundige handelingen zoals de temperatuur meten of orale medicatie toedienen hoeven in bepaalde situaties niet door bekwame helpers of verpleegkundigen te worden uitgevoerd. Een vriend of een buur bijvoorbeeld mag eenvoudige verpleegkundige handelingen uitvoeren in de context van het dagelijkse leven als aan de wettelijke voorwaarden is voldaan.

Wat zijn activiteiten van het dagelijks leven?

De term activiteiten van het dagelijks leven verwijst naar hulp bij essentiële activiteiten van het dagelijks leven die de persoon, vanwege zijn jonge leeftijd of een fysieke of mentale beperking, niet of niet meer zelf kan uitvoeren. Ook een niet-zorgprofessional kan deze activiteiten uitvoeren op basis van wetgeving, hoewel ze tot de zorgsector behoren.

Wat zijn de voorwaarden?

- De persoon met diabetes kan de handeling niet (meer) zelfstandig uitvoeren.
- Bij twijfel omtrent de uitoefening wordt doorverwijzen naar gezondheidszorgbeoefenaar.
- Behandelend arts/verpleegkundige heeft niet aangegeven dat gezien de context en het doel van de te verrichten activiteit de uitoefening door een bevoegd gezondheidszorgbeoefenaar dient te gebeuren.
- Er moet toestemming zijn van de begunstigde of diens wettelijke vertegenwoordiger.

In tegenstelling tot de bekwame helpers mogen de handelingen behorend tot activiteiten van het dagelijks leven wel uitgevoerd worden binnen zorginstellingen.

Welke handelingen staan op de lijst van activiteiten van het dagelijks leven die belangrijk zijn in diabeteszorg?

Orale medicatie toedienen.

Het spreekt voor zich dat hierbij de instructie van de bijsluiter en/of apotheker, verpleegkundige of arts gevolgd moeten worden. Denk hierbij aan het toedienen van metformine, SGLT-2-inhibitoren, sulfonylurea, orale GLP-1-analogen, ... bij personen die dat zelf niet (meer) kunnen innemen.

Glycemie meten door middel van capillaire bloedafname (vingerprik) bij personen met diabetes.

Het blijft heel belangrijk dat deze handeling kwalitatief goed uitgevoerd worden. Meer informatie over een correcte uitvoering van een vingerprik voor capillaire glycemeting vind je terug onderaan dit document of op onze [website](#). Heb je twijfels of vragen, contacteer dan de bevoegde zorgprofessional voor hulp.

Deze meting mag – in het kader van deze wetgeving – niet uitgevoerd worden bij personen zonder diabetes.

Metten van hartslag, bloeddruk, gewicht, lengte en zuurstofsaturatie

Onder bepaalde omstandigheden is het van belang om bovenstaande parameters te meten bij personen met diabetes. Volg hiervoor de instructies van de handleiding of van de zorgprofessionals.

Heb ik toestemming nodig om deze handelingen behorend tot activiteiten van het dagelijks leven uit te voeren.

Behalve toestemming van de persoon met diabetes of diens wettelijk vertegenwoordiger is er geen toestemming nodig van een arts of verpleegkundige om deze handelingen uit te voeren. Bij twijfel over de uitoefening van de activiteit dient u een professionele zorgverlener te raadplegen. Als contact met een professionele zorgverlener noodzakelijk is door een achteruitgang van de gezondheidstoestand van de persoon of als een of meerdere waarschuwingscriteria bereikt zijn die een zorgverlener heeft aangegeven, moet de patiënt of zijn wettelijke vertegenwoordiger aan een gekwalificeerde zorgverlener vragen of een niet-gezondheidswerker de activiteit van het dagelijkse leven nog steeds kan uitvoeren.

Kan iedereen de activiteiten op de lijst altijd uitvoeren?

Nee, hoewel de handelingen nog steeds worden gezien als zijnde binnen de gezondheidszorg of als onderdeel van verpleegkundige taken, zijn ze niet meer strikt beperkt tot het domein van de verpleegkunde. Er kunnen nog steeds gevallen zijn waarin bekwame en gekwalificeerde verpleegkundigen deze handelingen verrichten.

Zorginstellingen zijn niet uitgesloten van het toepassingsgebied. De huisarts of verpleegkundige kan natuurlijk altijd aanvoeren dat een competente zorgprofessional de activiteit moet uitvoeren, gezien de context.

Wat is het verschil met het koninklijk besluit bekwame helpers?

Voor activiteiten van het dagelijkse leven hoeft de persoon die de handeling uitvoert geen specifieke instructie of opleiding te krijgen. De handelingen die ze mogen uitvoeren, zijn eenvoudig.

De handelingen van een bekwame helper zijn technischer. Een zorgprofessional zoals een arts of verpleegkundige moet deze handelingen delegeren aan een bekwame helper na opleiding of op basis van een instructie.

Meer informatie via:

- Website van Federale Overheidsdienst Volksgezondheid over [Bekwame Helper](#) en [Activiteiten van het Dagelijks Leven](#)
- [Koninklijk besluit Bekwame Helper](#)
- [Koninklijk besluit Activiteiten van het Dagelijks Leven](#)
- [Toegelaten verpleegkundige verstrekkingen](#)
- Algemene informatie over diabetes: www.diabetes.be
- Over capillaire glucose meten: <https://www.diabetes.be/nl/leven-met-diabetes/behandeling-van-diabetes/bloedglucose-meten>
- Stappenplan vingerprik: <https://www.diabetes.be/sites/default/files/2024-05/Stappenplan%20vingerprik.pdf>